

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 2082/2023
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници по тужби тужиоца „ЕЛЕКТРОИЗГРАДЊА БАЈИНА БАШТА“ а.д. Бајина Башта, чији је пуномоћник Немања Тодоровић, адвокат из ..., против туженог „МР УЛТРА ФАКТОР“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради дуга, вредност спора 23.300.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3617/22 од 07.07.2023. године, у седници одржаној дана 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3617/22 од 07.07.2023. године.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3617/22 од 07.07.2023. године, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 284/19 од 06.12.2021. године, у ставовима I, III и V изреке, којом је утврђено да је ништава меница серијског броја АВ 2362361, издата дана 03.05.2017. године на износ од 23.300.000,00 динара по којој је трасант тужилац, а корисник тужени, те је обавезан тужени да тужиоцу врати меницу серијског броја АВ 2362361; обавезан тужени да тужиоцу врати меницу серијског броја АВ 2362362, издату дана 03.05.2017. године, по којој је трасант тужилац, а корисник тужени и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 1.635.300,00 динара.

Против другостепене пресуде, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да Врховни суд преиначи нижестепене пресуде и одбије тужбени захтев. У одговору на ревизију, тужилац је оспорио ревизијске наводе тужиоца, а трошкове поводом састава одговора на ревизију није тражио и определио.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских навода, у складу са одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23 – др. закон), Врховни суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Наводи ревидента којима указује на то да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374. став 1. у вези чл. 396. став 1. и 2. ЗПП јер је другостепени суд паушално навео одредбу члана 16. став 2. Закона о меници нису разлог за изјављивање ревизије. Садржина другостепене одлуке, којом се одбија жалба, прописана је у члану 396. ст. 2. Закона о парничном поступку, па у том погледу другостепени суд није у обавези да детаљно образлаже своју одлуку уколико прихвата чињенично стање утврђено пред првостепеним судом, као и примену материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су били у пословном односу по основу Уговора о пословно - техничкој сарадњи бр. 80/1 од 02.02.2016. године, према коме је тужени испоручивао тужиоцу робу из свог асортимана, превасходно гвожђе и цемент. Чланом 6. наведеног уговора се тужилац обавезао да као гаранцију плаћања туженом обезбеди једну сопствену меницу са меничним овлашћењем, оверену у пословној банци. Предвиђено је трајање уговора до 31.12.2016. године. Након тога, тужилац и тужени су закључили Анекс уговора од 28.12.2016. године, којим су проширили сарадњу, па је поред купопродаје робе уговорена и сарадња у случају додељивања уговора о јавним набавкама тужиоцу по расписаним јавним набавкама. У члану 3. анекса измењен је члан 6. уговора, тако да се тужилац може задужити код туженог неограничено са обавезом да туженом обезбеди још две менице као гаранцију плаћања робе. Наведеним анексом је уговорено и ексклузивно право туженог да, у случају додељивања уговора о јавним набавкама, тужилац набавља робу искључиво од туженог, а у случају повреде ексклузивног права туженог, тужилац је дужан да накнади штету у износу од 30% сразмерно опредељене вредности учешћа туженог у односу на уговорену вредност робе. Уговорено је да анекс важи до 31.12.2019. године.

Дана 03.05.2017. године тужилац је предао туженом менична овлашћења да бланко сопствене менице серијског броја АВ 2362361 и АВ 2362362 може безусловно, неопозиво и без протеста да попуни и пусти на наплату уколико тужилац, као дужник, не изврши потпуно или делимично обавезе по основу Уговора о пословно техничкој сарадњи бр. 80/1 од 02.02.2016. године. Тужени је задужио тужиоца на име накнаде штете зато што тужилац након закључења уговора са „ЕПС“-ом није од туженог поручио бетонске стубове, иако се на то обавезао анексом уговора, па је дана 03.05.2017. године попунио меницу серијског броја АВ 2362361 на износ од 23.300.000,00 динара и предао на реализацију.

Тужилац је измирио дуг према туженом по основу купљене робе и тражио од туженог да му врати менице, што је тужени одбио наводећи да уговор није престао да важи.

Тужени је у току првостепеног поступка учинио неспорним да је меницу АВ 2362361 предао на реализацију на име накнаде штете због повреде ексклузивног права туженог по основу анекса уговора.

Код овако утврђеног чињеничног стања, према налажењу нижестепених судова, тужени је реализацијом менице АВ 2362361 поступио супротно условима из уговора о пословно техничкој сарадњи и меничног овлашћења. Одредбама анекса уговора,

којима је проширена сарадња странака у погледу додељивања уговора о јавним набавкама нису, према становишту нижестепених судова, уговорена било каква средства обезбеђења, већ је предаја меница као гаранција плаћања цене за испоручену робу била предвиђена у основном уговору и то у члану 6., који је анексом у члану 3. измењен у смислу да су странке уговориле да, уместо једне менице, предају још две менице. Наведено је утврђено током поступка из сагласних исказа заступника парничних странака и сведока АА, који су изјавили да је по основу Уговора о пословно техничкој сарадњи тужилац предао туженом бланко меницу АВ 0176376 ради обезбеђења потраживања туженог према тужиоцу на име цене за робу, да је ту меницу тужени реализовао и делимично наплатио дуг и да је исту повукао са реализације када му је тужилац предао две нове менице, као и да је у моменту предаје две нове менице тужилац имао неизмирено дуговање према туженом у износу од око 20.000.000,00 динара по основу робе. Код чињенице да је тужени учинио неспорним да у моменту подношења спорне менице на наплату у износу од 23.300.000,00 динара, није постојао дуг тужиоца на име неплећене цене за робу, нижестепени судови су закључили да тужилац има право да тражи повраћај обе менице. Полазећи од садржине уговора и анекса, нижестепени судови су становишта да је тужени меницу АВ 2362361 попунио супротно условима закљученог уговора и меничном овлашћењу, с обзиром на то да је тужилац меничним овлашћењима овластио туженог да може да попуни и преда на наплату менице ради намирања свог потраживања на основу Уговора о пословној сарадњи од 02.02.2016. године, без овлашћења да путем истих наплати штету насталу повредом ексклузивног права туженог. Из наведених разлога нижестепени судови закључују да је спорна меница АВ 236261 ништава, у смислу одредбе члана 16. Закона о меници, те су утврдили ништавост исте у складу са чл. 103. ЗОО. Како је тужилац измирио дуг према туженом на име цене за робу пре подношења на наплату спорне менице, нижестепени судови сматрају да је тужилац легитимисан да од туженог тражи повраћај обе менице, те су правноснажно усвојили тужбени захтев за враћање обе спорне менице.

Врховни суд је становишта да су нижестепени судови правилно применили материјално право, односно одредбу члана 16. Закона о меници и члана 103. Закона о облигационим односима те усвојили захтев тужиоца за утврђење ништавости менице АВ 2362361 и повраћај меница АВ 2362361 и АВ 2362362.

У конкретном случају, тужилац је предао туженом менице АВ 2362361 и АВ 2362362 ради обезбеђења плаћања цене за испоручену робу по основу Уговора о пословно техничкој сарадњи. Тужилац је измирио своје дуговање према туженом по основу испоручене робе, а тужени је меницу АВ 2362361 супротно датом меничном овлашћењу и уговору попунио и пустио на наплату.

Одредбом члана 16. ст. 2. Закона о меници прописано је да се, ако је меница, која је у време издања била непотпуна, накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено или ако је при стицању менице поступио с великом немарношћу.

Према одредби члана 103. ЗОО уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав, ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Тужени је у току поступка учинио неспорним да је меницу попунио ради наплате штете услед повреде ексклузивног права уговореног анексом уговора о пословно - техничкој сарадњи и да тужилац нема дуг по основу испоручене робе. Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, правилан је закључак нижестепених судова да је обавеза тужиоца на предају спорних меница била условљена као гаранција испуњења његових обавеза према туженом на име цене за испоручену робу и да исте нису биле предвиђене као средство обезбеђења накнадно закљученим анексом.

Тужени у ревизији наводи да су нижестепени судови контрадикторни, будући да је тужилац указивао на то да пословне сарадње између тужиоца и туженог није било након истека уговора – 31.12.2016. године, а судови су насупрот томе извели закључак да су менице издате по основу гаранције плаћања цене за испоручену робу. Међутим, ови наводи су ирелевантни с обзиром на то да су нижестепени судови утврдили да је у тренутку издавања меница постојао дуг по основу испоруке робе из уговора о пословној сарадњи, који је остао необезбеђен, јер је претходна меница повучена.

Неосновано ревидент истиче да клаузула у анексу, која предвиђа предају меница као обезбеђења гаранције плаћања, без даљег одређења шта је предмет плаћања, указује на то да се менице дају као средство обезбеђења за сва плаћања из уговорног односа парничних странака, а не само за репроматеријал који је био испоручиван по основном уговору. Наиме, анексом уговора странке јесу уговориле проширење међусобне сарадње у случају додељивања уговора о јавним набавкама и члановима 4, 5, 6. и 7. детаљно регулисале права и обавезе поводом овог вида сарадње. Међутим, правилан је закључак нижестепених судова да наведеним члановима није било уговорено средство обезбеђења у виду достављања меница за наплату штете због повреде ексклузивног права туженог. Чланом 6. Уговора о пословно техничкој сарадњи је уговорено да су странке сагласне да се купац може задужити код продавца за репроматеријал (цемент, гвожђе) у износу до 5.000.000,00 динара, да је купац обавезан да продавцу обезбеди као гаранцију плаћања сопствену меницу са меничним овлашћењем (1 комад) оверену у пословној банци купца. Чланом 3. Анекса тог уговора је измењен члан 6. наведеног уговора тиме да се купац може задужити код продавца за репроматеријал (цемент, гвожђе) без ограничења и да је купац обавезан да продавцу обезбеди као гаранцију плаћања још две менице са меничним овлашћењем оверене у пословној банци купца. Следствено томе, правилно нижестепени судови тумаче садржину одредбе члана 6. уговора и члана 3. анекса из којих децидно произилази да је предаја спорних меница уговорена као гаранција плаћања цене за испоручену робу и да је пословна сарадња која се односи на уговор о додељивању уговора о јавним набавкама засебно уређена у члановима од 4. до 7. из чије садржине не произилази да је уговорена предаја меница по том основу. Осим тога, правилан је закључак нижестепених судова да су менице дате ради обезбеђивања потраживања раније испоручене робе и из разлога што је меничним овлашћењем предвиђено да се менице издају за обезбеђење потраживања из уговора о пословној сарадњи, при чему се у меничном овлашћењу анекс уговора не спомиње. Да су менице издате за обезбеђење потраживање по основу накнаде штете која је предвиђена анексом, то би свакако у меничном овлашћењу морало бити наведено.

Тужени, даље, у ревизији наводи да је основ издавања меница уговор о пословној сарадњи, а да је као разлог ништавости менице серије АВ 2362361 од стране нижестепених судова наведено то што је попуњена супротно меничном овлашћењу. Закон о меници изричито не уређује овлашћење за попуњавање и наплату менице, већ

у члану 16. став 2. претпоставља да постоји споразум из основног посла који је претходио издавању такве менице. Менично овлашћење може да садржи више и мање података. Ако садржи мање података, тада је уобичајено да се издавалац бланко менице у овлашћењу позива да се меница може попунити у погледу износа главног дуга, камата, трошкова, рока доспећа и другог, у складу са условима из уговора поводом којег се меница издаје. Суштински, меница се попуњава сагласно меничном овлашћењу. Менично овлашћење у конкретном случају наводи да је основ издавања менице уговор, не и анекс уговора којим се додатно уговара накнада штете услед повреде ексклузивног права. Самим тим што је тужени меницу попунио супротно меничном овлашћењу и пустио је на наплату ради наплате накнаде штете, а не ради наплате потраживања ради којег је меница издата, поступио је противно одредби чл. 16. став 2. Закона о меници, као и чл. 103. ЗОО. Стога, нижестепени судови су правилно применили наведене законске норме и утврдили ништавост менице АВ 2362361. Што се тиче одлуке о враћању како менице АВ 2362361, тако и АВ 2362362, током поступка је утврђено да је престало потраживање туженог на име цене за испоручену робу, која је била предмет уговора о пословној сарадњи, тако да је тужбени захтев за повраћај менице основан, те су одлуке нижестепених судова и у том делу правилне.

Даљи наводи ревидента који се тичу саме пословне сарадње странака и јавних набавки тичу се указивања на чињенично стање, па ови наводи нису били од утицаја на другачију одлуку по ревизији, будући да се погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање не може разматрати у смислу чл. 407. ЗПП у конкретном случају.

На основу свега напред изложеног, Врховни суд је одбио ревизију туженог као неосновану и применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић